ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

О.В. Рибалов
Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава

Навчити студентів самостійно аналізувати медико-біологічні явища під час спілкування з хворим - одне з головних завдань будь-якої клінічної кафедри.

У його розв'язанні на перший план слід поставити два провідні положення:

1. введення у повсякденну практику занять елементів проблемного навчання;
2. активізація (стимуляція) пізнавальної діяльності студента.

Якщо на теоретичних кафедрах у процесі навчання достатньо ефективним є інформаційно-повідомляючий метод, який передбачає висвітлення тієї чи іншої Тематики із завершеними теоретичними положеннями та висновками, то на клінічних, наприклад, на кафедрі хірургічної стоматології, при зустрічі з хворим це не приносить успіху у таких елементах лікарської діяльності як установлення діагнозу, складення плану лікування та ІНШІ.

Вивчення навчального матеріалу без підкріплення практичними діями не приводить до бажаного результату навчання. Все це зобов'язує колективи кафедр формувати у студентів здатність самостійно засвоювати теоретичні основи дисципліни, нові досягнення медичної науки та цілеспрямовано, разом з викладачем, поглиблено розглядати проблемні аспекти матеріалу, який вивчається.

В основі проблемного навчання закладене створення певних проблематичних, наближених до клініки ситуацій, які спонукають студента встановлювати логічні зв'язки між матеріалом із підручника та клінічними проявами окремих нозологічних форм захворювань (періодонтит, періостит, остеомієліт, флегмона і т. ін-.). Це не тільки активізує пізнавальну діяльність студентів, але й сприяє перетворенню теоретичних знань у переконання.

На кафедрі хірургічної стоматології проблемне навчання вводиться поетапно з поступовим ускладненням проблемної ситуації.

У найбільш простій проблемній ситуації викладач формулює проблему (наприклад, перелом нижньої щелепи) та спрямовує можливі шляхи її вирішення, Кожен студент при цьому, має можливість вирішувати її практично самостійно на фантомах накладанням різноманітних шин, лігатурних пов'язок та ін. Подальший розгляд обраних студентами методів лікування дозволяє їм індивідуально оцінювати свої дії та закріплювати отриманні знання.

Більш складний рівень Проблемного підходу в навчанні, коли викладач дає детальний опис клінічних симптомів захворювання (наприклад, анкілозу скронево-нижньощелепного суглоба) і пропонує в умовах вирішення задані

встановлення Діагнозу та вірогідні методи лікування, профілактики, диспансерного нагляду.

Під час навчання в субординатурі студентам при самостійному вивченні програмної тематики дається завдання кожному сформулювати проблему та запропонувати шляхи її вирішення. Це найбільш складний рівень проблемного навчання.

Провідним у навчальному процесі будь-якої кафедри є активізація пізнавальної діяльності студентів, тобто повний цикл розумових та практичних дій для сприйняття матеріалу, його розуміння, запам'ятовування, формування вмінь та навичок, узагальнення та систематизації знань.

Пізнавальна діяльність студента об'єднує його здібності, наполегливість, уважність, пам'ять, уяву, вміння вчасно використовувати свої знання і, найголовніше усвідомлену мотивацію до пізнання.

Активна пізнавальна діяльність студента відображає окремі аспекти його розвитку: морального й емоційного, розумового і фізичного, загальноосвітнього і спеціального. Нині день в умовах ринкових відносин у різних сферах діяльності, зокрема і в медицині, помилково вважається, що естетичний розвиток особистості, її емоційні якості не впливають на професійну підготовку лікаря фахівця. Це неправильно. Емоції керують розумовою діяльністю і, безперечно, пізнавальною здатністю, а через неї - моральністю. Негативні емоції пригнічують, а позитивні - активізують розумові здібності.

Розвиток пізнавальної діяльності студента залежить від мотивації до отримання знань за спеціальністю. Мотиваційні стимули можна розподілити на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх належать умови, які створюють оптимальні обставини для навчання: естетика навчальних кімнат, лекційних аудиторій, сучасне оснащення стоматологічних залів,
наявність індивідуального робочого місця, його зручність; побутові умови студента, а також приклад викладача, його зовнішнього вигляду, його здатністю зацікавлено організувати навчальний процес.

До внутрішніх мотивацій належить інтерес до навчання* до предмета, який вивчається, до своєї майбутньої спеціальності. Викладач зобов'язаний розвивати у студентів внутрішні стимули до навчання, уникати повчань та загальних розмов про почуття обов'язку, спонукати
впевненість у своїх лікарських діях, задоволення від отриманих знань і набутих навичок. Стимулювання пізнавального інтересу студента багато в чому залежить від загальної культури викладача, теоретичної,
практичної та методичної підготовки, від впливу його особистості на студентський колектив, можливостей створення особливого мікроклімату навчання, кожне заняття повинне мати "початковий інтерес",
кульмінацію та розв'язку. У студента при цьому повинне залишитися задоволення заняттям та почуття необхідності використання отриманих знань і вмінь у майбутній професійній діяльності.

Таким чином, постійне використання в навчальному процесі на клінічних

кафедрах прийомів проблемного навчання сприяє: перетворенню знань у переконання (оскільки засвоєння знань і вмінь, опосередковується процесом особистого мислення); стимулювання виконання навичок самостійного пошуку і поповнення знань; посилення мотивації вивчення предмета.